

Prædiken til 1. søndag i fasten

Luk . 22, 24-32

Katekismusprædiken

Når den søde stemme frister
os med brød og skuespil,
når gudsbarnet troen mister,
troen på, at Gud er til,

riv da masken af den onde,
driv ham selv ad Helved til.
Ellers går dit barn til grunde
midt i gøgl og mummiespil.

Og når vi os selv besmykker,
sminker os i fromt bedrag,
riv al pynt og pral i stykker,
alt maskeret selvbedrag.

Du rev masken af den onde,
stødte ham i Helved ned.
Nøgne går vi selv til grunde.
Klæd os i din kærlighed!

Johannes Johansen (DDS 637, 4-6 og 9)

I ugen, der ligger bag os, nærmere bestemt i onsdags, gik vi ind i fastetiden. Noget vi nok ikke alle tænker videre over. Men onsdagen mellem Fastelavnssøndag og 1. S. i Fasten var tidligere i kirkens historie en skarp skil-

lelinje i kirkeårets gang. Denne onsdag, der også kaldes Aske-onsdag, brugte man at tegne et kors i panden som tegn på bod. Og korset blev tegnet med aske fra de afbrændte palmegrene fra sidste års palmesøndagsgudstjeneste.

Nu skulle tiden frem mod påske bruges til forsagelse, eftertanke og besindelse på, hvad Jesu lidelse og død betyder for os mennesker. Derfor var det nødvendigt at vende sig fra denne verdens farer og fristelser – og det både hvad angik de kødelige og de åndelige fristelser. Derfor brugte man også at faste, dels som et synligt tegn på forsagelsen, dels som et tegn til kroppen om, at spægelse af legemet var nødvendigt for denne eftertankens og forsagelsens proces.

Der blev, kort sagt, skruet ned for blusset i menneskets hverdagsliv, så mennesket kunne samle sine tanker om at være Guds skabning. Men på grund af menneskets ulydighed mod Gud og dets frafald fra Guds lov var det nødvendigt, at mennesket blev hevet op af denne sump af synd og frafald. Derfor sendte Gud sin enbårne Søn til jorden, for at han kunne blive de syndige menneskers frelser.

Fra gammel tid i kirkens historie har det

været tradition, at der på den første søndag i fastetiden skulle prædikkes over den tekst, hvor det fortælles, at Jesus fristes af den onde, af Satan selv. Men at Jesus, selvfølgelig, modstod fristelserne hele tre gange – sidste gang med den udgang, at Djævelen indså sit nederlag til Guds Søn. Prædiketeksten til anden tekstrække til søndagen handler også om fristelse. Denne gang er det dog ikke Jesus selv, der fristes – derimod hans disciple. Men de er nu ikke så modstandsdygtige i fristelsen som mesteren selv, da Djævelen kommer med sit snigløb mod dem. Ordstriden mellem disciplene om, hvem af dem der skulle regnes for at være den største, bliver et godt billede på, hvad fristelse er: nemlig at lade sig lokke ud i en kamp om at tryne hinanden for selv at vinde sig ære og magt.

Men Jesus afviser dem med sit ætsende spørgsmål: ”Hvem er størst? Den, der sidder til bords eller den, der tjener?” Jamen, vil vi sige, er det ikke et tåbeligt spørgsmål at stille? Og Jesus svarer da også: ”Er det ikke den, der sidder til bords?” – og fortsætter: ”Men jeg er iblandt jer som den, der tjener”.

Den overraskende slutning på Jesu modspørgsmål til disciplene bliver, at fordi de, altså disciplene, har holdt ud med Jesus i hans fristelser, skal de sidde til bords med ham i hans rige og sidde på troner og dømme Israels tolv stammer. Jesus lover altså disciplene, forjætter dem, at de, fordi de holdt ud i fristelsen, skal dele herredømme med ham; altså være hans ligemænd.

Ydermere siger Jesus til Simon Peter: ”Simon, Simon! Se Satan begærede jer for at

sigte jer som hvede. Men jeg bad for dig, at din tro ikke må glippe”.

Problemet er bare, at disciplene jo netop ikke kunne modstå fristelsen eller fristeren! Vi hører jo direkte, at Peter erklærede, at han ville være rede til at gå i fængsel for Jesu skyld, ja, han sætter trumf på: Peter bedyrer, at han vil være parat til at gå så langt som i døden for Jesu skyld! Men Jesu ord til Peter er de velkendte: ”Peter! Jeg siger dig: Før hanen galer i nat har du tre gange nægtet, at du har kendt mig!”

I sandhed noget af en spand koldt vand i hovedet på den discipel, der bedyrer, at han brænder, med sit liv, for mesteren. Og når vi nu er ved disciplene og deres troskab: I begyndelsen af kap. 22 hos Lukas fortælles det, at ”Satan fór i Judas med tilnavnet Iskariot, som var en af de tolv”, og at han gik til ypperstepræsterne for at forhandle med dem om, at han skulle forråde sin herre og mester. Nej, der er ikke de store forbilleder at hente hos disciplene, når det gælder om at holde ud i fristelse.

Temaet for dagens prædiken kan derfor samles i den sjette bøn i Fadervor: ”Led os ikke (ind) i fristelse”. Hvad disse ord betyder, fik jeg lejlighed til at endevende for kort tid siden, hvor jeg, lidt bagvendt, blev hevet ind i en spændende diskussion om, hvad disse ord betyder. Deltagerne i diskussionen forstod ganske enkelt ikke ordene. De mente nemlig, at denne bøn i fadervor må være formuleret forkert. Ja, de mente direkte, at bønnen er nærmest ukristelig i sin formulering. De hørte nemlig bønnen sådan, at vi mennesker beder os fritaget for, at Gud leder os, hvis vi skulle komme ud i

svære fristelser! Disse kloge hoveder mente, at evangelisten derfor havde misforstået, hvad Jesus siger i bønnen. Jesus skulle, i stedet – ifølge de kloge hoveder – have lært os at sige: Led os i fristelse!

I og for sig en meget spændende diskussion. Jeg mener dog, det kommer ud på ét i sidste ende. I bønnen beder vi jo Gud om, at han vil sørge for, at vi slet ikke må komme ud i fristelse. Det ville jo også være det allerbedste. Men i samme bøn mener jeg da, det er underforstået, at hvis eller når vi kommer i fristelse, så vil Gud altid stå os bi i nødens og fristelsens time. Dét må vi have lov til at tro.

”Led os ikke (ind) i fristelse!” Fristelse betød i gamle dage både prøvelse, fristelse og trange tider. Formentlig betyder Jesu bøn: Før os ikke ind i, lad os altså slippe for, svære trængsler, hvor vi fristes til at give op, tabe modet og måske endda troen!

Om ikke så mange år skal vi i gang med at fejre 500 året for den lutherske reformation, der tog sin begyndelse i 1517. Martin Luther er vel nok den, der – frem for nogen – har forsøgt at forklare, hvad bønnen i Fadervor betyder. Det gjorde han i Den lille katekismus, hvor det i udlægningen af den sjette bøn hedder: ”Det vil sige: Gud frister vel ingen, men vi beder i denne bøn, at Gud vil vogte og bevare os, for at Djævelen, verden og vort kød ikke skal bedrage os og forføre os til mistro, fortvivlelse og anden stor skam og last, og at vi, dersom vi således angribes, dog til sidst må vinde og beholde sejren”.

Luther gav også en mere omfattende forklaring i Den store katekismus: ”Selv om man opnår tilgivelse og en god samvittighed

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

og er helt frikendt, så går det dog sådan i livet, at man står i dag og falder i morgen". Luther udfolder tre slags fristelser: Kødets, verdens og Djævelens: "For i kødet bor vi og vi slæber rundt på den gamle Adam, som rører på sig og dagligt lokker os til utugt, dovenskab, frådseri, drukkenskab, gerrighed og snyderi, ja, kort sagt, alle slags onde lyster, som af naturen klæber ved os. ... Der næst er der verden, som krænker os med ord og gerninger og tilskynder os til vrede og utålmodighed. Kort sagt, i verden er der ikke andet end had og misundelse, fjendskab, vold og uret, utroskab, hævn, forbandelser og vrede ord, bagtalelse, hovmod og stolthed med overflødig pragt, ære, ros og magt". Og så hedder det i Den store katekismus, næsten som om det var en kommentar til dagens diskussion mellem disciplene om, hvem der er den største: "Ingen vil være den ringeste, men alle vil sidde øverst og ses af enhver".

Ikke at lede i fristelse kaldes det, når Gud giver os kraft og styrke til at modstå anfægtelsen. For fristelser og tillokkelser kan ingen undgå. Vi slipper ikke for at lide anfægtelser, ja, at sidde fast i dem. Men vi beder om, at vi ikke må give efter for dem og gå til bunds i dem.

Luther fortsætter: "Der er derfor intet andet råd eller anden trøst end at løbe herhen, det vil sige at tage Fadervor og af hjertet tale med Gud: 'Kære Fader. Du har befalet mig at bede, lad mig ikke give efter for fristelsen'. Da vil du få et se, at den (Onde) må holde op og erklære sig for overvundet".

Om Djævelen som Fristeren taler Luther til sidst i Den store katekismus, i sin forklaring

til 6. bøn i Fadervor: "Han har nemlig et slangehoved. Hvor han kan finde et hul, han kan smutte igennem, følger hele kroppen uhindret efter, men bønnen kan holde ham ude og drive ham bort".

Fadervor! ... Led os ikke i fristelse, men fri os fra det onde ...!

Amen!

Henning Nielsen

Hyllested - Rosmus

Salmer:

336, 308, 59, 34, 337